

KRALJEVINA JUĀOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIŠKE SVOJINE

KLASA 25 (2)

IZDAN 1 FEBRUARA 1939.

PATENTNI SPIS BR. 14633

Hosiery Developments, Limited, Nottingham i Kirkland Mills Robert,
Nottingham, Engleska.

Poboljšanja kod pletiva i njegove izrade.

Prijava od 18 decembra 1937.

Važi od 1 avgusta 1938.

Naznačeno pravo prvenstva od 18 decembra 1936 (Engleska).

Ovaj pronalazak pretstavlja poboljšanja kod pletiva i njegove izrade. Pronalazak se bliže odnosi na takvu vrstu pletiva kod kojeg se, da bi se smanjilo bežanje i rasplitanje mašni pri kidanju konca, u pletivu prave vezane mašne na taj način što se petlja konca propusti kroz i oko petlje mašne, pri čemu konac koji vezuje mašnu omotan je zavojno oko svakog kraka, ili strane petlje mašne.

Predmet ovog pronalaska sastoji se u tome da se pletivo gore navedene vrste učini pouzdanim i sigurnijim u pogledu rasplitanja, da se dobije pletivo kod kojeg će elastičnost u pravcu u kojem idu mašne biti ista, pa čak i veća nego kod pletiva pletenog na običan način, a da se u isto vreme sačuva normalna elastičnost u pravcu redova mašni, da se dobije pletivo koje će moći da se brzo vrati u prvobitan oblik posle ponovljenog razvlačenja i da se dobije pletivo koje će imati glatku i ravnu površinu. Pletivo koje će imati sakupljene sve gore navedene osobine moći će da se plete ka ovrlo tanko pletivo od svilenog, ili veštačkog svilenog konca, a moći će se upotrebljavati sa uspehom u izradi rublja i drugih delova odeće, iako polje korisne primene ovakvog pletiva nije ograničeno samo na ove predmete.

U praksi je utvrđeno da kod pletiva gore opisane vrste veličine ili dužine petlje, koja vezuje mašnu, u odnosu na dužinu petlje mašne, koju ona vezuje, ima određeni i važan uticaj na uspeh delovanja onih osobina mašne koje treba da mašnu zadrže

vezanom i spreče bežanje mašni. Ako na primer zadržavajuća petlja bude relativno kratka njena sposobnost zadržavanja mašne biće manje uspešna nego kod relativno dugačke zadržavajuće petlje.

Da bi se ova stvar rasvetlila, pretpostavimo da je konac mašne u pletivu prekinut usled čega je petlja mašne oslobodena njene isprepletene veze sa sledećom petljom u istom redu mašni. Tada će prirodna težnja olabavljene petlje mašne biti da sklizne, ili da se provuče kroz sledeću prethodno napravljenu petlju sa kojom je ona isprepletana, započinjući na taj način bežanje, ili rasplitanje duž ovog reda mašni; a cilj zadržavajuće petlje sastojće se u tome da zadrži, ili da uhvati oslobodenu petlju i da na taj način spreči, ili svede na najmanju meru mogućnosti rasplitanje. Ispostavilo se, međutim, da ako petlja zadržavajućeg konca nema dovoljnu dužinu, ili veličinu u odnosu na petlju mašne sa kojom je ona vezana ova petlja može da se izvuče natriag preko i kroz petlju mašne i time da je oslobodi, dok ako ova petlja zadržavajućeg konca bude dovoljno dugačka, ili velika u odnosu prema pomenutoj petlji mašne, onda će ova zadržavajuća petlja i dalje imati dovoljno trenja, ili zadržavajuće veze sa petljom mašne i na taj način biće sprečena, ili sputana u bežanju, ili isklizavanju iz petlje mašne kada se ova poslednja zategne.

U pletivu navedene vrste, onakvom

kako se ono do sada izradivalo, petlje koje zadržavaju, ili vezuju mašne bile su relativno male i obuhvatale su mašne uglavnom dosta tesno, usled čega pletivo je bilo nepouzdanost i nezadovoljavajuće u pogledu otpora prema rasplitanju, dok je u isto vreme i elastičnost pletiva bila smanjena, usled čega se pletivo lako cepalo, ili prskalo, u pravcu pod pravim uglom prema redovima mašni.

Dalja ispitivanja dokazala su da se određeno i pouzdano sprečavanje rasplitanja (t. j. pouzdano zadržavanje mašni) može obezbediti jedino ako se petlje koje zadržavaju mašne naprave znatno duže, ili veće, od petlji mašni. Sem toga da bi se sačuvala glatka, ili uglavnom glatka površina pletiva treba da zadržavajući konac bude uglavnom podjednako raspodeljen između redova igala, ili mašni, i redova udubljenja.

Prema tome ovaj pronalazak sastoji se u iznalaženju pletiva sa ukočenim, ili vezanim, mašnjama opisane vrste kod kojeg je količina, ili dužina, konca uvedenog da bi se napravio izvesan broj sukcesivnih petlji, koje zadržavaju mašne, znatno veća od količine konca utrošenog na pravljenje mašni, koje su vezane, i kod kojeg je dužina ili veličina petlje koja zadržava mašnu (količina konca u toj petlji) veća od dužine, ili veličine, petlje mašne koju treba vezati (količina konca u ovoj petlji mašne) za toliko da u slučaju da se ova mašna prekidom konca oslobodi isprepletene veze sa drugom petljom u istom redu, pomenuta zadržavajuća petlja neće da se izvuče sasvim, nego će i dalje zadržavati ili preko trenja biti u vezi sa petljom mašne.

Jedna odlika pronalaska sastoji se i u iznalaženju takvog pletiva malo pre opisane vrste kod kojeg je veličina, ili dužina, petlji zadržavajućeg konca uglavnom ista i u redovima igala, ili mašni, i u redovima udubljenja.

Da bi se priroda ovog pronalaska što potpunije opisala pozivamo se na priloženi crtež na kojem je pretstavljen jedan deo pletiva sa ukočenim, ili vezanim, mašnjama i koji pokazuje kako se sprečava rasplitanje kada se konac prekine.

Kod pletiva pokazanog na crtežu svaka petlja mašne 1 prilikom ispletanja ukoči se, ili veže, pomoću zadržavajuće petlje 2, pri čemu konac 2a koji zadržava mašne i od kojeg se prave zadržavajuće petlje 2 finiji, ili tanji, od konca 1a od kojeg se prave petlje.

Na mestu 3 petlja mašne se prekinula oslobadajući time prethodno napravljenu petlju mašne u istom redu mašni koji je

ranije visio o njoj. Otpuštena petlja mašne koju na crtežu vidimo sasvim, ili skoro sasvim, zategutu razvlačenjem pletiva koja zadržava mašnu i koja pripada raspletеноj petlji mašne ima toliku relativnu dužinu, ili veličinu, da kad se ova otpuštena petlja mašne sasvim, ili skoro sasvim, zategne u prav konac 1b zadržavajući konac biće još dovoljno labav da bi se petlja 2b održala i ova zadržavajuća petlja održava se u vezi sa ispravljenim koncem 1b i zadržava se između njega i sledeće prethodno napravljene petlje mašne 4 u istom redu, sprečavajući, ili protiveći se spuštanju mašne duž reda.

U jednom primeru poboljšanog pletiva ovde opisane vrste, pod pretpostavkom da se svaka naredna mašna u nizu mašni ukoči, ili vezuje na gore opisani način, na svakih 25 cm. konca za izradu mašni 1a utrošenog u pletivo za izradu običnih petlji mašni, 1, koje treba vezati, ide bar 2,5 cm. više konca 2a utrošenog na osiguravanje mašni, ili drugim rečima količina, ili dužina konca za mašne i konca za osiguravanje mašni treba da stoje u odnosu 10 prema 11.

Pretpostavimo na primer da se pletivo izrađuje na kružnoj mašini za pletenje prečnika 95 mm. za izradu čarapa sa 348 igala, onda je najbolje da količina konca za pravljenje mašni utrošenog za niz mašni bude 762 mm., a količina konca za osiguravanje mašni bude 850 mm. Lako je oceniti da pri ovakvom odnosu konca za mašne i konca za osiguranje mašni u slučaju prekida mašne u petlji za osiguranje, koja pripada otpuštenoj mašni, biće uvek dovoljno olabavljenosti da se spreči da se petlja koja zadržava mašnu ne ispravi usled zatezanja i da ne isklizne iz petlje koju osigurava.

Po želji se svakoj mašni koju hoćemo osigurati može pridodati više osiguravajućih petlji, na primer dve, od kojih će se svaka na sličan način proturiti kroz i obaviti oko petlje mašne. Drugim rečima u niz mašni može da se uvuče više nego jedan osiguravajući konac 2a.

Iz crteža je lako uvideti da petlje konca 2a koji drži mašne imaju uglavnom istu veličinu kako u redovima igala, ili mašni, tako isto i u redovima udubljenja; drugim rečima, konac koji osigurava mašne uglavnom je podjednako raspodeljen po redovima mašni i udubljenja. Zbog toga elastičnost pletiva neće ništa trpeti i pletivo koje se izrađuje imaće glatku, ili u glavnom glatku, ili jednoliku površinu, što će reći površinu sa koje neće štrčati petlje:

Patentni zahtevi:

1.) Pletivo sa ukočenim ili vezanim mašnjama pomenute vrste kod kojeg je količina, ili dužina, konca utrošenog na izradu izvesnog broja sukcesivnih petlji koje zadržavaju mašne znatno veća od količina, ili dužine, konca utrošenog na izradu mašni koje se tim petljama zadržavaju, naznačeno time, što je dužina, ili veličina, petlje koja osigurava mašnu (količina konca u toj petlji) toliko veća od dužine, ili veličine, petlje mašne koju treba osigurati (od količine konca u toj petlji mašne) da u slučaju da petlja mašne usled prekida konca bude oslobođena veze sa drugom petljom u istom redu, pomenuta osiguravajuća petlja neće da se izvuče, nego će i dalje osiguravati, ili trenjem zadržavati petlju mašne.

2.) Pletivo prema zahtevu 1, naznačeno time, što je veličina, ili dužina, petlji konca koji osigurava mašne uglavnom jednaka kako u redovima mašni tako i u redovima udubljenja.

3.) Pletivo prema kojem bilo od prethodnih zahteva, naznačeno time, što je dužina, ili veličina, petlje koja osigurava ma-

šnu toliko veća od petlje mašne kojoj ona pripada da ako pomenuta petlja mašne propusti, oslobodivši se veze sa sledećom petljom mašne, oslobođena petlja zadržava se u vezi sa sledećom prethodno napravljenom petljom mašne u istom redu usled toga, što pomenuta relativno dugačka osiguravajuća petlja još uvek zadržava oblik petlje i bude zadržana između potpuno ili delimično zategnutog konca olabavljene petlje mašne i pomenute sledeće prethodno napravljene petlje mašne.

4.) Pletivo prema kojem bilo od prethodnih zahteva kod kojega su sukcesivne mašne u nizu mašni osigurane, ili vezane petljama koje osiguravaju mašne, koje prolaze kroz i omotavaju se od ovih petlji mašni, naznačeno time, što količina, ili dužina, konca utrošenog na mašne stoji prema količini, ili dužini, konca utrošenog na osiguravanje mašni u odnosu 10 prema 11.

5.) Pletivo prema kojem bilo od prethodnih zahteva, naznačeno time, što je svakoj osiguranoj ili vezanoj mašni pridodat veći broj petlji koje osiguravaju mašnu.
